

Η Πανδημία ως Κρατικό Έγκλημα

του Νώντα Σκυφτούλη

Οι καθημερινοί θάνατοι στην Ευρώπη είναι κρατικά εγκλήματα. Αυτή η διαπίστωση είναι καθολική και άσχετα με τις διαφοροποιήσεις των επιμέρους κρατών· οι αιτίες των εγκλημάτων αυτών έχουν όνομα, επώνυμο, ιδεολογία και κοινό πνεύμα. Και οι αιτίες είναι δομικές και δεν αντιμετωπίζονται με την ελαφρότητα του συνδικαλισμού του υπάρχοντος ή με την επίκληση ενός κοινωνικού κράτους και μάλιστα από τους πρώην επικριτές του, αριστερούς και φιλελεύθερους.

Τις κατεστραμμένες από τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο χώρες ανέλαβε το κράτος να ανασυγκροτήσει, καθοδηγώντας το κεφάλαιο και αναδιατάσσοντας την ταξική διαστρωμάτωση σε μια και μοναδική προοπτική: την επιθετική ανάπτυξη με κινητήρια δύναμη το κέρδος. Αυτός ο Κρατικομονοπωλιακός καπιταλισμός ακολούθησε με συνέπεια και χωρίς κανένα μέτρο και πλαίσιο τους άξονες της ανάπτυξης, σε ό,τι μπορούσε να αποφέρει κέρδος και σε ό,τι διευκόλυνε το κέρδος μέσα φυσικά από κρατικές και ιδιωτικές επενδύσεις. Πράγματι μέσα σε μια εικοσαετία η συσσώρευση κεφαλαίου έφτασε στο ζενίθ και η ραγδαία εκβιομηχάνιση και η ανάπτυξη της τεχνολογίας κατέκλυσε όλους τους χώρους από τις βιομηχανικές ζώνες μέχρι την αγροτική παραγωγή. Η επίθεση που δέχτηκε το φυσικό περιβάλλον και η ανάδευση κάθε φυσικής ζωής μετέτρεψε την ίδια τη φύση σε γυμνή ύπαρξη.

Από τη δεκαετία του '80 και μέχρι σήμερα και ανεξαρτήτως πολιτικού πρόσημου, το σύνολο των ευρωπαϊκών κρατών υιοθέτησε και εφαρμόζει το δόγμα του σύγχρονου νεοφιλελευθερισμού των εμπνευστών Ρήγκαν-θάτσερ, ενισχύοντας την επιθετική οικονομία της ανάπτυξης, κατασπαταλώντας ότι είχε απομείνει από τις προηγούμενες δεκαετίες και με νέους πόρους από την αφαίρεση των εισοδημάτων των κατώτερων τάξεων δίνοντας την χαριστική βολή στην κοινωνία ως δομή.

Από την πρώτη στιγμή και με την μεθοδικότητα της κρατικής βίας προσπάθησαν και πέτυχαν την διάλυση της κοινωνίας, τη διάλυση της ίδιας της ζωής. Επικαλούμενοι το άτομο προκειμένου να το ιδιωτικοποιήσουν το έριξαν στην αγορά τεμαχίζοντάς το.

Υπονόμευσαν κάθε τι κοινό και δημόσιο, μετατρέποντας την κοινωνία σε άθροισμα ιδιωτών και τον δημόσιο χώρο σε ιδιωτικό. Εδραίωσαν την κυριαρχία της αγοράς και την καπιταλιστική νομοτέλεια του κέρδους με το αξίωμα: ό,τι παράγει κέρδος είναι χρήσιμο – ό,τι δεν παράγει είναι άχρηστο.

Σε αυτό το πλαίσιο εμφανίζονται διάφορα παθογόνα όπως ο Ζίκα, ο Έμπολα, οι κορωνοϊοί, ο κίτρινος πυρετός, η γρίπη των πτηνών και η αφρικανική πανώλη των χοίρων αλλά και αυτός ο κορωνοϊός που μας απασχολεί, τα οποία έφυγαν από την «αιχμαλωσία» της φύσης και ταξίδευσαν στους ανθρώπινους πληθυσμούς ακριβώς γιατί η κερδοσκοπική μανία διέλυσε το φυσικό τους περιβάλλον. Ο Rob Wallace [1] σε συνέντευξή του που πρέπει να διαβαστεί στο Marx 21 είναι σίγουρος:

Ο πραγματικός κίνδυνος κάθε νέας έξαρσης είναι η αποτυχία ή για να το θέσουμε καλύτερα, η βολική άρνηση ν' αντιληφθούμε ότι ο Covid-19 κι ο κάθε Covid-19 δεν αποτελεί ένα μεμονωμένο γεγονός. Τα αυξανόμενα κρούσματα ιών συνδέονται στενά με την παραγωγή τροφίμων και την κερδοφορία των πολυεθνικών επιχειρήσεων. Οποιοσδήποτε θέλει να κατανοήσει το γιατί οι ιοί γίνονται όλο και περισσότερο επικίνδυνοι πρέπει να ερευνήσει το βιομηχανικό μοντέλο της γεωργίας και πιο συγκεκριμένα, της ζωικής παραγωγής. Επί του παρόντος, ελάχιστες κυβερνήσεις κι ελάχιστοι επιστήμονες είναι έτοιμοι να κάνουν κάτι τέτοιο. Μάλλον το αντίθετο. Όταν εμφανίζονται νέες εξάρσεις, οι κυβερνήσεις, τα ΜΜΕ, ακόμη και το μεγαλύτερο μέρος του ιατρικού κατεστημένου, εστιάζουν σε τέτοιο βαθμό σε κάθε μεμονωμένη έκτακτη ανάγκη που παραμελούν τις δομικές αιτίες που οδηγούν ξαφνικά πολλαπλά παθογόνα, το ένα μετά το άλλο, στο παγκόσμιο προσκήνιο.

Επιπροσθέτως το σύστημα υγείας απαξιώθηκε, λεηλατήθηκε και η

δημόσια υγεία εμπορευματοποιήθηκε και ιδιωτικοποιήθηκε με την αυτόματη εισαγωγή της στους νόμους της αγοράς. Να αναφέρουμε εδώ και τον αγώνα που έκανε ο Τραμπ να ακυρώσει το ObamaCare προκειμένου να μην υπάρχει ίχνος δημόσιας ασφάλισης, μετατρέποντας εκατομμύρια ανθρώπους σε φονεύσιμους. Αυτός είναι ο λόγος που τις επόμενες μέρες οι ΗΠΑ θα μεταβληθούν σε ένα μεγάλο κολαστήριο του κορωνοϊού και να διαφανεί ο κοινωνικός πλέον νόμος ότι όσο πιο οικονομικά νεοφιλελεύθερο είναι ένα κράτος τόσο πιο θανατηφόρο είναι.

Ο Καπιταλισμός από τη δεκαετία του '80 έως σήμερα έχει φτάσει στο ζενίθ της παραγωγής της ανάπτυξης, κατασπαταλώντας τους φυσικούς πόρους σε μια υπερκαταναλωτική υστερία με την οποία γέμισε την αγορά και τα κεφάλια των ανθρώπων.

Ο υπερκαταναλωτισμός και η υπεραφθονία είχαν συγκεκριμένο προσανατολισμό και σκοπό. Ένας ιός λοιπόν στάθηκε ικανός να αποκαλύψει το ψέμα και την ανορθολογικότητα του καπιταλισμού. Που είναι η αφθονία σε ΜΕΘ, σε αντισηπτικά διαλύματα, σε αντιδραστήρια, σε αναπνευστήρες, σε προστατευτικές φόρμες, σε μάσκες, σε εξεταστικά κέντρα για τεστ; Πού είναι η δημόσια υγεία, το ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό; Για ποιόν χρηματοδοτούνται τα κρατικά κέντρα έρευνας; Η τεχνολογία γιατί και για ποιόν προορίζεται; Ποιος ο ρόλος των φαρμακοβιομηχανικών κολοσσών;

Απέναντι σε αυτή την κατάσταση ο κρατικός νεοφιλελευθερισμός μη μπορώντας να διαχειριστεί τα εγκλήματα του, κατέφυγε σε αστυνομικά και κατασταλτικά μέτρα γνωστοποιώντας και σε όσους δεν γνώριζαν την δεσποτική προέλευση του. Με Πράξεις Νομοθετικού Περιεχομένου, διευρυμένες με καθεστώς έκτακτης ανάγκης, με καθεστώς εξαίρεσης, με έκτακτα μέτρα, με κυβερνητικά διατάγματα, με απαγόρευση της κυκλοφορίας, μετέτρεψε την εξαίρεση σε κανόνα και την δημοκρατία σε αστυνομία. Επιπροσθέτως έχουν το θράσος να επικαλούνται την ατομική και κοινωνική ευθύνη την οποία όλα αυτά τα χρόνια αντικειμενοποίησαν, εμπορευματοποίησαν και διέλυσαν.

Η ατομική ευθύνη είναι στον πυρήνα των αντιεξουσιαστικών ιδεών μας, όπου το αυτεξούσιο και ο αυτοκαθορισμός θα παράγουν μια κοινωνία αμοιβαιότητας και αλληλοβοήθειας, σχέσεις που ήδη υπάρχουν και όχι μόνο διατηρούν την κοινωνία αλλά ευθύνονται για την εξέλιξή της. Αυτός είναι ο λόγος που από την πρώτη στιγμή της επιδημίας υιοθετήσαμε τα συμπεράσματα της επιστήμης ενάντια στις προκαταλήψεις και τις δεισιδαιμονίες από όπου και αν προέρχονταν. Ακόμα με μεγαλύτερο πάθος κοινωνικής συνείδησης οργανώνουμε την αλληλοβοήθεια γιατί ξέρουμε ότι «ο λαός θα σώσει το λαό» και κανέναν άλλος. Οι γιατροί και νοσηλευτές και όχι οι μάγοι και οι επαγγελματίες πολιτικοί.

Η αλλαγή προοπτικής είναι μονόδρομος. Η πανδημία δεν είναι εφιαλτήριο για μια τετραετία ούτε πρόσχημα για νέους «αγανακτισμένους», είναι ευκαιρία καθολικού αναστοχασμού για δομικές αλλαγές πάνω στον προσανατολισμό της κοινωνίας αλλά και του κινήματος απελευθέρωσης. Νέοι όροι, νέοι δεσμοί, νέοι τρόποι. Οι παλιές αφαιρέσεις δεν βοήθησαν όλα αυτά τα χρόνια και δεν πρόκειται να χρησιμεύσουν παρά μόνο για ιδιωτική χρήση. Ο δρόμος θα ανοίξει όταν οι πυλώνες του συστήματος, Οικονομία και Ανάπτυξη, φύγουν από το θρόνο της ιεραρχίας των αξιών και το δημόσιο, ελεύθερο και κοινωνικό να πάρουν τη θέση τους, περιθωριοποιώντας το ιδιωτικό και το κρατικό οριστικά.

Είμαστε σίγουροι πως πολύ σύντομα οι λαοί της Ευρώπης θα ζητήσουν το λόγο για όλα αυτά τα εγκλήματα και αυτή τη φορά θα το κάνουν με εμφατικό τρόπο. Η κοινωνική εξέγερση είναι προ των πυλών στο όνομα των νεκρών, στο όνομα μιας ζωής ελεύθερης με αλληλοβοήθεια, αλληλεγγύη και αμοιβαιότητα. Η ενότητα της κοινωνίας και η ανάδυση νέων αξιών και δεσμών που θα επιτρέπουν την αρμονική συμβίωση με το φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον είναι μονόδρομος. Να σταθούμε όρθιοι τώρα με ενεργητική αναμονή για αυτήν την επερχόμενη πανευρωπαϊκή εξέγερση.

[1] Rob Wallace, επιδημιολόγος και συγγραφέας του βιβλίου *“Big*

Ατομική ευθύνη και πανδημία στον θαυμαστό κόσμο των ΜΜΕ

του Μηνά Μπλάνα

Σημείωση: Το παρόν άρθρο σε καμία περίπτωση δεν έχει σκοπό να αμφισβητήσει τα μέτρα πρόληψης απέναντι στην διάδοση του ιού.

Ολόκληρη η παγκόσμια κοινότητα, αν μπορεί να χαρακτηριστεί έτσι, βρίσκεται σε επιφυλακή σχετικά με την διάδοση του κορωνοϊού. Τα κράτη αναγκάζονται να εξασφαλίσουν την ασφάλεια της κοινωνίας, πέρα από τα κέρδη, και να δημιουργήσουν με αυτό τον τρόπο μία νέα συνθήκη. Αναπόφευκτα, οδηγούμαστε σε νέες πειθαρχήσεις με αποκλεισμούς από κοινωνικές δραστηριότητες, κλείσιμο επιχειρήσεων κι όλα τα γνωστά μέτρα που έχουν παρθεί. Παράλληλα, όμως ξεγυμνώνει και το ίδιο το κράτος και την Ευρωπαϊκή Ένωση, τη νεοφιλελεύθερη λογική γενικότερα ως προς τις μεθοδεύσεις τους απέναντι στην δημόσια – δωρεάν Υγεία. Μία τέτοια συνθήκη, λοιπόν, οδηγεί σε μία περαιτέρω αμφισβήτηση των οικοδομημάτων αυτών αποδεικνύοντας την ανεπάρκεια τους. Γιατί το κράτος, πέρα από όλα τα άλλα, στηρίζεται και στην ανάγκη για προστασία που νιώθει η εκάστοτε κοινωνία και με τέτοιου είδους τεχνάσματα διατηρείται και δοξάζεται.

Ένα από τα σημαντικότερα, αν όχι το σημαντικότερο πόστο διασφάλισης της ακεραιότητας του κράτους και μιας κυβέρνησης διακατέχουν τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και ειδικότερα η τηλεόραση, η παρακολούθηση της οποίας παρουσιάζει εξαιρετικό ενδιαφέρον αυτές τις ημέρες. Όχι για την πολύ καλή ενημέρωση των έγκριτων δημοσιογράφων. Αλλά για να καμαρώσετε την ανυπαρξία οποιασδήποτε δεοντολογίας, τα ψέματα, τον μονόλογο

των κυβερνητικών θέσεων, τα ξενοφοβικά ρεπορτάζ. Είναι τέτοιος ο διχασμός και τα δίπολα χωρίς καμία βάση όπου φανταστείτε πως και μόνο το να μιλάς για ανθρώπινα δικαιώματα, άθλιες συνθήκες εγκλεισμού προσφύγων/μεταναστών και θανάτους/βασανιστήρια στα σύνορα σε κάνει αυτόματα τσιράκι-υπάλληλο των ΜΚΟ με συμφέροντα και υποστηρικτή του Ερντογάν και της πολιτικής του.

Ουσιαστικά, τα ΜΜΕ έχουν πάρει τον ρόλο του προωθητή του κάθε κυβερνητικού ιδεολογήματος. Δεν παράγουν καμία έρευνα και κανέναν αντίλογο, εκτός αν είναι υπέρ της κυβερνητικής πολιτικής. Μόνος στόχος να δυναμιτίζουν ακόμα περισσότερο το κλίμα μέσω “ρεπορτάζ” και να σπέρνουν πραγματικά τον τρόμο σε κάθε σπίτι, άλλοτε ξυπνώντας τα πιο άγρια-εθνικιστικά ένστικτα κι άλλοτε την καθυπόταξη στην κοινωνία.

Μέσα σ’ αυτά τα πλαίσια λειτουργούν και τώρα ακόμα και σε μία τόσο κρίσιμη περίοδο για την ζωή όλων. Προωθώντας συνεχώς το αφήγημα της ατομικής ευθύνης σε όλα τα δελτία ειδήσεων και στις ενημερωτικές εκπομπές. Σαφώς, είναι σημαντικό να τηρούνται όλα τα μέτρα προστασίας για την μη διάδοση του ιού. Δεν είναι αυτό το ζήτημα μας, αν και σύμφωνα με τα ΜΜΕ είναι ντροπή να είναι ανοιχτές καφετέριες αλλά όχι το να συνωστίζονται μέσα σε μία εκκλησία όλες οι ευπαθείς ομάδες με πλήρη ευθύνη της κυβέρνησης και της Εκκλησίας. Με την μονοπώληση όμως της συζήτησης μόνο σε αυτό παραλείπονται όλα τα κακώς κείμενα στον τομέα της Υγείας. **Καμία ερώτηση για τις ελλείψεις στα νοσοκομεία σε είδη πρώτης ανάγκης και προσωπικό, για τις συμπράξεις δημοσίου και ιδιωτικού τομέα που προπαγάνδιζαν μέχρι τώρα οι κυβερνητικοί εκπρόσωποι και την ατζέντα της κυβέρνησης πάνω στην δημόσια-δωρεάν Υγεία.** Κανένας λόγος για τον τρόπο διορισμού (τετράμηνη σύμβαση με μπλοκάκι) αυτών των έκτακτων προσλήψεων που ανακοινώθηκαν, την λήξη των συμβάσεων γιατρών σε ένα μήνα από τώρα. Όλα αυτά αφορούν και κοστίζουν ανθρώπινες ζωές, όχι χρήματα. Αλλά όταν διαμαρτύρονταν γι’ αυτά οι γιατροί και οι νοσοκομειακοί, έτρωγαν δακρυγόνα από τα ΜΑΤ στο Ζάππειο. Εν ολίγοις, όλο αυτό το σκηνικό από τα τηλεοπτικά παράθυρα με τύπους να μας λένε να

πατάμε το κουμπί για το ασανσέρ με τον αγκώνα και να μην πιάνουμε όπως μας βγαίνει βάση ενστίκτου και αυθόρμητα το πρόσωπο μας, οδηγεί στην μετακύλιση των ευθυνών από την κυβέρνηση στην κοινωνία σε περίπτωση που υπάρξουν μεγάλες απώλειες.

Και μέσα σε όλα τα άλλα, εν μέσω εθνικιστικής έξαρσης και παροξυσμού, έλεγαν ότι η χώρα είναι θωρακισμένη από τον ιό. Ένας θωρακισμός που όμοιο του δεν έχει ξαναδεί η υφήλιος με απολύτως κανέναν έλεγχο μέχρι και τώρα στα αεροδρόμια, ειδικά σε πτήσεις από Ιταλία κι ένα ταξίδι στους Άγιους Τόπους που γέμισε την Ελλάδα με εκατοντάδες κρούσματα. Αντί να απομονωθούν από την πρώτη στιγμή τα άτομα που ήταν σ' αυτό, τους άφησαν να κυκλοφορούν στα καφενεία των χωριών τους και των πόλεων τους. Κατά τα άλλα, επιτυχία του κράτους και ετοιμότητα. Δεν τολμάμε και δεν θέλουμε καν να φανταστούμε τι θα γινόταν σε περίπτωση που ο ιός δεν ερχόταν από τα ανώτερες τάξεις της Ελλάδας αλλά από κάποιον/α μετανάστη/ρια. Για να δούμε κι εν τέλη πως δημιουργούνται οι λάθος εντυπώσεις και η ξενοφοβία.

Κι αν στην Ε.Ε προμηνύεται μεγάλη οικονομική ύφεση εξαιτίας του ιού και των πενιχρών μέτρων που λαμβάνονται γι' αυτόν από την ΕΚΤ, μένει ακόμα να δούμε τι θα γίνει σε χώρες όπως η Αγγλία και οι Η.Π.Α. Εκεί όπου χτυπά η καρδιά του νεοφιλελευθερισμού και της ιδιωτικής πρωτοβουλίας στον χώρο της Υγείας. Και τα σημάδια μέχρι τώρα είναι αρκετά δυσοίωνα για την ζωή του πληθυσμού. Ο Ντόναλντ Τραμπ και η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ έριξαν στην αγορά παραπάνω από ένα τρισεκατομμύριο δολάρια (θα έγραφα τα μηδενικά αλλά φοβάμαι μην τα χάσω), όχι για την δωρεάν περίθαλψη και βοήθεια στον τομέα της Υγείας ή για τις οικονομικές επιπτώσεις στην κοινωνία από τα μέτρα λόγω της πανδημίας αλλά για να ανακοπεί η κατάρρευση των χρηματοπιστωτικών αγορών. Αποτέλεσμα; Μετά από ούτε μία ώρα «ανάκαμψης» η κάθετη πτώση συνεχίστηκε. Από την άλλη, στο βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας παραμένουν μέχρι σήμερα σχεδόν όλα ανοιχτά κανονικά κι ενώ έχει παραπάνω από

1400 κρούσματα και 35 θανάτους, με τον Μπόρις Τζόνσον να μην λαμβάνει κανένα από τα μέτρα που έχει λάβει το μεγαλύτερο μέρος της Ευρώπης. Σύμφωνα με έρευνες παραπάνω από 50%-60% του πληθυσμού ενδέχεται να νοσήσει ενώ στο χειρότερο σενάριο θα φτάσει στο 80% με παραπάνω από μισό εκατομμύριο θανάτους, αφού το αντίστοιχο Εθνικό Σύστημα Υγείας (NHC) δεν θα αντέξει σε καμία περίπτωση τον τόσο μεγάλο αριθμό ασθενών, έπειτα από μια δεκαετία σκληρής λιτότητας και τις απώλειες προσωπικού που μετρά λόγω του Brexit. Τα κράτη σε μία τόσο κρίσιμη περίοδο για την υγεία εν μέσω πανδημίας, υπολογίζουν περισσότερο την εθνική οικονομία και τα κέρδη παρά την ζωή των ίδιων των πολιτών με την λεγόμενη “ανοσία της αγέλης”. (Την ώρα που δημοσιεύονται αυτές οι γραμμές η Μεγάλη Βρετανία λαμβάνει επίσης μέτρα).

Μπροστά σε όλη αυτή την κατάσταση ένα από τα λίγα πράγματα που μπορούμε να κάνουμε ως κοινωνία είναι η στήριξη, η κατανόηση και ο σεβασμός προς τους εργαζομένους τόσο στην Υγεία όσο και σε άλλους τομείς.

Να διεκδικήσουμε όσο μπορούμε σε μία κατάσταση καραντίνας όσα μας αναλογούν· δηλαδή τίποτα παραπάνω από δημόσια-δωρεάν Υγεία για όλους/ες-στελέχωση των νοσοκομείων και μέτρα για την αξιοπρεπή ζωή των εργαζομένων πέρα από τις ορέξεις των αφεντικών. Όλες αυτές τις ημέρες η σκέψη και η αγωνία μας βρίσκεται στους αποκλεισμένους και έγκλειστους είτε στις φυλακές είτε στα κέντρα κράτησης-στρατόπεδα συγκέντρωσης όπου στοιβάζονται σε άθλιες συνθήκες και χωρίς ιατροφαρμακευτική περίθαλψη στις περισσότερες περιπτώσεις. Γιατί εκεί караδοκούν οι περισσότεροι θάνατοι ανθρώπων και οι εύκολες κατηγορίες για την κατάσταση. Εμείς το μόνο που οφείλουμε είναι να παραμείνουμε άνθρωποι και να μην επικρατήσει κοινωνικός κανιβαλισμός αλλά η αλληλεγγύη. Ήδη στην Ιταλία ξεπήδησαν πρωτοβουλίες όπου κοινωνικά κέντρα και αντιρατσιστικές ομάδες μέσω μίας ψηφιακής πλατφόρμας και στόμα με στόμα, προσπαθούν να βοηθήσουν στα ψώνια τις ευάλωτες ομάδες που παραμένουν

κλεισμένες στο σπίτι τους. Γιατί αυτός που χρειάζεται την βοήθεια και την κατανόηση σου μπορεί να είναι ο ίδιος ο γείτονας σου.

Η επινόηση μίας επιδημίας του Τζόρτζιο Αγκάμπεν

Μετάφραση: Δήμητρα Πουλιοπούλου

Εν όψει των ξέφρενων, παράλογων και εντελώς αναιτιολόγητων μέτρων έκτακτης ανάγκης για μία υποτιθέμενη επιδημία λόγω του κορονοϊού, επιβάλλεται να ξεκινήσουμε με τις δηλώσεις του Εθνικού Κέντρου Ερευνών (CNR) σύμφωνα με τις οποίες, όχι μόνο «δεν υπάρχει επιδημία SARS-CoV2 στην Ιταλία» αλλά, «βάσει των διαθέσιμων, έως σήμερα, επιδημιολογικών δεδομένων από δεκάδες χιλιάδες περιπτώσεις, η λοίμωξη προκαλεί ήπια/μέτρια συμπτώματα (ένα είδος γρίπης) στο 80-90% των περιστατικών. Το 10-15% μπορεί να εξελιχθεί σε πνευμονία, η οποία ωστόσο, έχει καλοήγη έκβαση στη συντριπτική πλειοψηφία των περιπτώσεων. Εκτιμάται ότι μόνο για το 4% των ασθενών απαιτείται εισαγωγή σε Μονάδα Εντατικής Θεραπείας».

Εάν αυτά είναι τα δεδομένα, γιατί λοιπόν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και οι αρμόδιες αρχές επιδιώκουν να εξαπλώνουν κλίμα πανικού χρησιμοποιώντας επί της ουσίας την κατάσταση εξαίρεσης για ολόκληρες περιφέρειες που προκαλεί σημαντικούς περιορισμούς στην κινητικότητα και αναστέλλει τη φυσιολογική λειτουργία στην καθημερινή ζωή και στην εργασία;

Δύο παράγοντες συμβάλουν στην επεξήγηση μίας τόσο δυσανάλογης δράσης. Κατ'αρχήν, επανεμφανίζεται η αυξητική τάση να

χρησιμοποιείται η κατάσταση εξαίρεσης ως κανονικότητα προτύπου διακυβέρνησης. Το νομοθετικό διάταγμα, το οποίο εγκρίθηκε άμεσα από την κυβέρνηση, «για λόγους υγιεινής και δημόσιας ασφάλειας», συγκεκριμενοποιείται σε μία πραγματική στρατιωτικοποίηση «των δήμων και των περιφερειών όπου, τουλάχιστον ένα άτομο διαπιστώθηκε θετικό στον ιό ενώ δεν είναι γνωστή η πηγή μετάδοσης ή εν τούτοις, στις οποίες υπήρξε κρούσμα χωρίς να συνδέεται απαραίτητα με κάποιο άτομο προερχόμενο από μία πληγείσα περιοχή από την επιδημία του ιού». Μία τόσο αόριστη και απροσδιόριστη φόρμουλα θα επιτρέψει την ταχεία επέκταση της κατάστασης εξαίρεσης σε όλες τις περιφέρειες, καθώς είναι σχεδόν αδύνατον να μην διαπιστωθούν επιπλέον περιστατικά και κάπου αλλού. Ας εξεταστούν οι σοβαροί περιορισμοί της ελευθερίας που προβλέπονται από το διάταγμα:

- α) απαγόρευση της απομάκρυνσης από το δήμο ή την πληγείσα περιοχή όλων των ατόμων που παρευρίσκονται στο δήμο ή στην περιοχή,
- β) απαγόρευση της εισόδου στο δήμο ή στην πληγείσα περιοχή,
- γ) αναστολή οποιασδήποτε μορφής διαδήλωσης ή πρωτοβουλίας, εκδήλωσης, συνάθροισης σε δημόσιο ή ιδιωτικό χώρο, όπως και της πολιτιστικής, αναψυχής, αθλητικής και θρησκευτικής, ακόμη κι αν πραγματοποιούνται σε κλειστούς δημόσιους χώρους,
- δ) αναστολή της λειτουργίας της προσχολικής εκπαίδευσης, των σχολείων κάθε κατηγορίας και βαθμίδας, όπως και των σχολικών δραστηριοτήτων και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με εξαίρεση τα προγράμματα κατάρτισης εξ' αποστάσεως,
- ε) αναστολή της δημόσιας λειτουργίας για το κοινό των μουσείων και λοιπών πολιτιστικών ιδρυμάτων και τόπων. Αναφέρεται στο άρθρο 101 του κώδικα για την πολιτιστική κληρονομιά και τις πολιτισμικές περιοχές του νομοθετικού διατάγματος της 22ης Ιανουαρίου του 2004, αρ. 42, καθώς και στην ισχύ των κανονιστικών διατάξεων για την ελεύθερη και δωρεάν πρόσβαση στα εν λόγω ιδρύματα και τόπους,
- στ) αναστολή όλων των εκπαιδευτικών εκδρομών, τόσο στην ενδοχώρα όσο και στο εξωτερικό,
- ζ) αναστολή των συλλογικών πτωχευτικών διαδικασιών και των εργασιών των δημόσιων υπηρεσιών, εκτός από την παροχή των βασικών και κοινής ωφέλειας υπηρεσιών,
- η) εφαρμογή του μέτρου της καραντίνας με την ενεργητική επιτήρηση

μεταξύ των ατόμων που είχαν στενές επαφές με επιβεβαιωμένες περιπτώσεις της μεταδοτικής νόσου.

Η δυσαναλογία ότι, σύμφωνα με το Εθνικό Κέντρο Ερευνών (CNR), πρόκειται για μία φυσιολογική γρίπη που δεν διαφέρει πολύ από εκείνες που επαναλαμβάνονται κάθε χρόνο, είναι πασιφανής. Φαίνεται ότι, όταν εξαντληθεί η τρομοκρατία ως αιτία για τα έκτακτα μέτρα, η επινόηση μίας επιδημίας θα μπορούσε να προσφέρει ένα ιδανικό πρόσχημα για την επέκτασή τους πέρα από κάθε όριο.

Ένας άλλος παράγοντας, εξίσου ανησυχητικός, είναι η επικράτηση του φόβου που έχει εξαπλωθεί κατάδηλα στην ατομική συνείδηση τα τελευταία χρόνια, ο οποίος μεταφράζεται σε μία πραγματική αναγκαιότητα για μαζικό πανικό και η επιδημία εξασφαλίζει ακόμη ένα ιδανικό πρόσχημα. Έτσι, σε ένα διεστραμμένο φαύλο κύκλο, ο περιορισμός της ελευθερίας που επιβάλλεται από τις κυβερνήσεις γίνεται αποδεκτός στο όνομα μίας επιθυμίας για ασφάλεια και έχει προκληθεί από τις ίδιες τις κυβερνήσεις που τώρα παρεμβαίνουν για να την ικανοποιήσουν.

26 Φεβρουαρίου 2020

Πηγή:

<https://www.quodlibet.it/giorgio-agamben-l-invenzione-di-un-epidemia>

Η Υγεία στην παγίδα της νεοφιλελεύθερης διαχείρισης

της Αθανασίας Δέτσικα*

«Θα ήθελα να ξεκαθαρίσω επίσης, και αυτό θέλω να καταστεί

σαφές, ότι είναι άλλο το δημόσιο σύστημα υγείας και άλλο κρατικό σύστημα υγείας. Να δώσω ένα παράδειγμα: σε μια σοσιαλιστική χώρα, τη Σουηδία, το νοσοκομείο Καρολίνσκα. Είναι ένα νοσοκομείο πρότυπο, το οποίο παρέχει εξαιρετικές υπηρεσίες υγείας, δωρεάν υπηρεσίες υγείας προς τους πολίτες της χώρας αυτής.

Είναι δημόσιο νοσοκομείο, αλλά δεν είναι ένα κρατικό νοσοκομείο.»

Βασίλειος Κικίλιας, Υπουργός Υγείας

Η νεόκοπη κυβέρνηση, από την προεκλογική περίοδο ακόμα, έχει κάνει ξεκάθαρες τις προθέσεις της: θα παραμείνει όσο καιρό χρειάζεται στην εξουσία, χρησιμοποιώντας υπέρμετρη κρατική βία αν απαιτείται, μέχρι να καταφέρει να υλοποιήσει εκείνες τις πολιτικές που θα μεταρρυθμίσουν τους θεσμούς και τις ποικίλες πτυχές της καθημερινής μας ζωής σε μια εντελώς νέα κατεύθυνση. Έτσι ώστε, μέχρι το τέλος της θητείας της, να μπορεί να το διαλαλήσει υπερήφανα: υπήρξε η πρώτη πραγματικά νεοφιλελεύθερη δεξιά κυβέρνηση στην Ελλάδα.

Εν αρχή

Οι προβληματικές στην υγεία δεν ξεκινούν προφανώς από την εκλογή της νέας κυβέρνησης, ούτε αυτό πρόκειται για ένα κείμενο το οποίο θα προσπαθήσει να κάνει ανασκόπηση όλων των ελλείψεων και των προβλημάτων που υπάρχουν. Αναφορικά όμως με αυτά, την τελευταία δεκαετία το ΕΣΥ «πάσχει», βασικά, από τεράστιες ελλείψεις μόνιμου προσωπικού και φαρμακοτεχνικών υλικών. Οι εθνικές δεσμεύσεις, εξαιτίας της υπογραφής των μνημονίων, επέβαλαν το μέτρο 5 προς 1, δηλαδή για κάθε 5 εργαζομένους στο δημόσιο τομέα που αποχωρούν να προσλαμβάνεται ένας, το οποίο αναπόφευκτα οδήγησε στην ερήμωση των κλινικών, των επειγόντων και των εργαστηρίων από προσωπικό. Ταυτόχρονα, η μειωμένη χρηματοδότηση οδήγησε σε έλλειψη βασικών φαρμάκων και υλικών στην καθημερινότητα των νοσοκομείων, τα οποία απλά έμαθαν να ανταπεξέρχονται χωρίς όσα κάθε φορά τους έλειπαν. Η

ανανέωση του εξοπλισμού, η ανακαίνιση των νοσοκομείων και η αγορά οχημάτων για το ΕΚΑΒ συχνά καλύφθηκαν από δωρεές ιδιωτών.

Η κατάσταση αυτή σαφώς και είχε ως αποτέλεσμα τη στροφή των πολιτών προς τις ιδιωτικές εταιρείες ασφάλισης και παροχής υπηρεσιών – κυρίως στον τομέα της πρόληψης, των απεικονιστικών εξετάσεων κτλ.

Έτσι, το κενό μεταξύ των αναγκών υγείας του πληθυσμού και των δυνατοτήτων κάλυψής τους από το ΕΣΥ σταδιακά διογκώθηκε, καθώς, συν τοις άλλοις, η δυνατότητα κάλυψης του κόστους της ιατροφαρμακευτικής φροντίδας με ίδιους πόρους από την πλευρά των πολιτών –όπως συνέβαινε για πολλά χρόνια– εξαντλήθηκε εξαιτίας της δραματικής μείωσης των ατομικών και οικογενειακών εισοδημάτων. [\[1\]](#)

Η κυβέρνηση του Κυριάκου Μητσοτάκη μπορεί να επιθυμεί να αναδιοργανώσει το ΕΣΥ με βάση τις αρχές του λεγόμενου νέου δημόσιου μανάτζμεντ, έτσι ώστε ως προς τη δομή και τους κανόνες λειτουργίας του να προσιδιάζει περισσότερο σε ιδιωτική εταιρεία με την υιοθέτηση και της αντίστοιχης κουλτούρας (αντιμετωπίζοντας δηλαδή τους ασθενείς ως καταναλωτές υπηρεσιών), αφήνοντας μας ολίγον τι ανατριχιασμένες, αλλά και η προηγούμενη κυβέρνηση στάθηκε ανίκανη να βελτιώσει την κατάσταση στην υγεία. Η βασική της στρατηγική, όπως και στους περισσότερους τομείς, ήταν η μετριοπαθής διαχείριση των τεράστιων προβλημάτων και ελλείψεων, κυρίως με προσλήψεις επικουρικού προσωπικού με ιδιωτικές συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου μέσω ΕΣΠΑ, και η κάλυψη μόνο των πραγματικά επείγουσών αναγκών σε υλικά και φάρμακα. Ίσως η μοναδική πράξη που μπορούμε να της αναγνωρίσουμε ότι ήταν προς την κατεύθυνση ανακούφισης των πιο αδύναμων συμπολιτών μας είναι πιθανότατα ο νόμος ν.4368/2016, ο οποίος εξασφαλίζει την πρόσβαση όλων των ανασφάλιστων πολιτών στην υγεία.

Back to the future

Η είδηση ότι η ιδιωτικοποίηση των δημόσιων νοσοκομείων ξεκινά από το Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Ιωαννίνων μπορεί να μην πήρε τις διαστάσεις τις οποίες θα έπρεπε την προηγούμενη εβδομάδα, [2] όμως δεν μας προκαλεί την παραμικρή εντύπωση. Βρίσκεται, μάλιστα, σε απόλυτη σύμπνοια με την πρόταση του Πανελληνίου Ιατρικού Συλλόγου (ΠΙΣ) να μετατραπούν τα δημόσια νοσοκομεία από πρόσωπα δημοσίου δικαίου σε πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου. Ο υπουργός Υγείας Βασίλης Κικίλιας απαντώντας στη σχετική ερώτηση που του τέθηκε στη Βουλή την προηγούμενη εβδομάδα, αρνήθηκε ότι υπάρχει σχέδιο να δεσμευτούν όσες κλίνες του νοσοκομείου χρειαστεί για να τις αξιοποιήσουν ιδιωτικές ασφαλιστικές εταιρείες, και ουσιαστικά άδειασε τον διοικητή της 6ης ΥΠΕ (η χώρα χωρίζεται σε 7 μεγάλες υγειονομικές περιφέρειες, τις ΥΠΕ, οι υπεύθυνοι των οποίων ορίζονται από την εκάστοτε κυβέρνηση). Κατά την άρνηση του όμως για την παραχώρηση τμημάτων του δεύτερου μεγαλύτερου νοσοκομείου της χώρας σε ιδιώτες για τουρισμό υγείας, ο υπουργός παραδέχτηκε πολύ πιο ωμά τα μεγάλα του σχέδια για το ΕΣΥ:

...θα ήθελα να ξεκαθαρίσω επίσης, και αυτό θέλω να καταστεί σαφές, ότι είναι άλλο το δημόσιο σύστημα υγείας και άλλο κρατικό σύστημα υγείας. Τι σημαίνει αυτό; Σημαίνει ότι μπορεί, όπως κάνουν ήδη τα νοσοκομεία μας και κάνει ο ΕΟΠΥΥ, να παίρνει υπηρεσίες από τον ιδιωτικό τομέα και να δίνει τη δυνατότητα στους γιατρούς μας, στους νοσηλευτές μας, στο διοικητικό προσωπικό να εξυπηρετεί καλύτερα τον κόσμο, πιο ποιοτικά, πιο γρήγορα, ενδεχομένως με τελευταίας τεχνολογίας μηχανήματα κλπ...

Τώρα σε ό,τι έχει να κάνει με τα σχέδια ιδιωτικοποίησης των δημόσιων νοσοκομείων κλπ., νομίζω ότι μετράει και είναι πάρα πολύ σημαντικό αυτό το οποίο λέει η πολιτική ηγεσία. Σέβομαι τον Πανελλήνιο Ιατρικό Σύλλογο. Ο καθένας μπορεί να σέβεται όλα αυτά τα οποία ακούει για την υγεία, αν είναι τεκμηριωμένα,

αλλά εγώ δεν μπορώ να σχολιάσω αυτά τα οποία δηλώνει ο ΠΙΣ. Τα ακούω όμως.» [3]

Ο υπουργός δεν έχει κανένα πρόβλημα να παραδεχτεί ότι η ιδέα τα νοσοκομεία να παρέχουν δωρεάν τις υπηρεσίες τους για τους ασφαλισμένους, ενώ οι δομές τους έχουν ιδιωτικοποιηθεί, τον ενδιαφέρει και σαφώς και την σέβεται. (Το αν το σύστημα που οραματίζεται ο Κικίλιας περιλαμβάνει τη δωρεάν περίθαλψη και για τους ανασφάλιστους, θα μπορούσε να απαντηθεί εύκολα αν αναλογιστούμε ότι η παύση έκδοσης ΑΜΚΑ για τους πρόσφυγες ήταν μια από τις πρώτες πράξεις της κυβέρνησης).

Η μετατροπή των νοσοκομείων από πρόσωπα δημοσίου δικαίου σε πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου σημαίνει ένα πράγμα: ότι το κανονιστικό πλαίσιο που ρυθμίζει τη λειτουργία τους θα αλλάξει άρδην.

Ακριβώς όπως οι ιδιωτικές επιχειρήσεις, θα είναι δυνατόν πλέον τα νοσοκομεία να πωληθούν ολόκληρα σαν μονάδες, να υπάρξουν μέτοχοι και διοικητικά συμβούλια, να εκμισθωθούν τμήματα τους και, στην τελική, να λειτουργήσουν με αποκλειστικό γνώμονα τους κανόνες της ελεύθερης αγοράς και το αγαπημένο όλων των νεοφιλελεύθερων, το κέρδος!

Από τις αρχές του 2019, η Νέα Δημοκρατία παρουσιάζοντας το πρόγραμμα της, σκιαγράφησε και τις προθέσεις της.[4] Σαφείς στόχοι για τη μείωση του καρκίνου, της παιδικής παχυσαρκίας και του καπνίσματος, εκσυγχρονισμός της πρόσβασης στα νοσοκομεία με ηλεκτρονικά ραντεβού και ατομικό φάκελο υγείας, εξατομικευμένες ειδοποιήσεις με SMS για τις εξετάσεις προληπτικού ελέγχου. Υποσχέθηκε επίσης την ανανέωση των συμβάσεων των επικουρικών γιατρών (να σημειώσουμε πως από τις 30/10/2019 οι επικουρικοί γιατροί βρίσκονται για άλλη μια φορά αντιμέτωποι με την απόλυση λόγω λήξης των συμβάσεων τους και δίνουν τον δικό τους αγώνα για να παραμείνουν με μόνιμες συμβάσεις στα νοσοκομεία), στοχευμένες προσλήψεις ειδικευμένων ιατρών και αύξηση του προϋπολογισμού για την ανακαίνιση των

κτιρίων.

Συνεχής αξιολόγηση των διοικητών και των εργαζομένων, μάλιστα αναμένεται το έργο των διοικητών να αξιολογείται ανά τρίμηνο, εισαγωγή μάνατζερ για την αξιολόγηση της επίτευξης των στόχων και έναρξη του ιατρικού τουρισμού στην Ελλάδα. Ανάθεση τμήματος των υπηρεσιών υγείας όπως οι αξονικοί και μαγνητικοί τομογράφοι σε ιδιωτικές επιχειρήσεις οι οποίες πρέπει «...να γίνουν πιο ανταγωνιστικές και πιο εξωστρεφείς, να προσφέρουν θέσεις εργασίας και ποιοτικές υπηρεσίες» (Κ.Μητσοτάκης στην παρουσίαση του προγράμματος Υγείας της ΝΔ 23.2.2019). Συνεργασία με τους μεγάλους ιατρικούς ομίλους, καλοί ιδιώτες που θα σώσουν τις υποστελεχωμένες Μονάδες Εντατικής Θεραπείας, οι οποίες κλείνουν τις κλίνες τους την μία μετά την άλλη, ενώ ταυτόχρονα και η υπόσχεση να σταθεί η νέα κυβέρνηση ενάντια στις κομματικές προσλήψεις – όπως έδειξε η πραγματικότητα, 9 μήνες μετά, σχεδόν όλοι οι διοικητές νοσοκομείων που όρισε η ΝΔ είναι μέλη του κόμματος, και οι περισσότεροι μη σχετικοί με τον τομέα της υγείας. Η αλήθεια είναι ότι από την βαλκάνια ψυχή της γράφουσας θα πήγαζε ένα βαθύ γέλιο στην ιδέα ότι SMS υπενθύμισης για προληπτικές εξετάσεις θα σταλούν σε Έλληνες πολίτες και αυτοί θα καταφέρουν όντως να τα διαβάσουν και να θυμηθούν τα ραντεβού τους, αν δεν την έπιανε σύγκρουο από τις νεοφιλελεύθερες τομές του προγράμματος της ΝΔ.

Το NHS (National Health Service), ίσως το πιο κοντινό στο δικό μας παράδειγμα εθνικού συστήματος υγείας, έχει ήδη παραχωρήσει σημαντικά τμήματά του στους ιδιώτες. Όπως ακριβώς οι γραμμές των τρένων, τα καλώδια του τηλεφώνου, οι δρόμοι, τα λιμάνια και οτιδήποτε άλλο έχτισε η βρετανική εργατική τάξη και πούλησε με σιδερένια θέληση η Μάργκαρετ θάτσερ από τα τέλη της δεκαετίας του '80. [5]

Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι στη λογική των μεταρρυθμίσεων του νεοφιλελευθερισμού περιλαμβάνεται πάντοτε και η γραφειοκρατικοποίηση των δομών τις οποίες προσπαθεί να μετασχηματίσει (γραπτή αξιολόγηση, αριθμητικοί στόχοι μείωσης του καρκίνου ή της παχυσαρκίας κτλ.), ταυτόχρονα με τη διείσδυση ανταγωνιστικών λογικών στην υγεία, όπως για παράδειγμα την επιβράβευση με bonus των ιατρών που καταφέρουν να έχουν τους πιο ικανοποιημένους ασθενείς στο λιγότερο δυνατό χρόνο – αλλά όχι και τους πιο υγιείς!

Η κυβέρνηση, λοιπόν, επιδιώκει η κληρονομιά της στο ΕΣΥ να ανοίξει την πόρτα στις ιδιωτικοποιήσεις. Κανείς δεν ξέρει

πραγματικά το μέγεθος των βλέψεων τους. Μπορεί μόνο να υποθέσει ότι θα σταματήσουν εκεί που θα τους αναγκάσουν οι κοινωνικές αντιστάσεις. Μέχρι τώρα κάποιες δηλώσεις στελεχών «ξεφεύγουν», μόνο και μόνο για να διαψευστούν λίγες μέρες μετά, αλλά ο λαός ξέρει και λέει: όπου υπάρχει καπνός, υπάρχει και φωτιά.

*** Η Αθανασία Δέτσικα είναι αγροτική ιατρός.**

1 Βλ. Και τη σχετική έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στο https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/state/docs/chp_gr_greece.pdf.

2 <https://thepressproject.gr/apo-to-nosokomio-ioanninon-xekina-i-idiotikopiisi-ton-dimosion-nosokomion/>.

3 ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΒΟΥΛΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΜΗ΄ Παρασκευή 15/11/2019, Απάντηση στην ερώτηση με αριθμό 206/12-11-2019 του Βουλευτή Β2 Δυτικού Τομέα Αθηνών της ΜΕΡΑ25 κ. Κρίτωνα Αρσένη προς τον Υπουργό Υγείας, με θέμα: «Σχέδια ιδιωτικοποίησης των δημόσιων Νοσοκομείων»

4 <https://www.skai.gr/news/world/to-programma-tis-nd-gia-tin-ygeia-parousiase-o-kyriakos-mitsotakis-v>.

5 <https://tribunemag.co.uk/2019/11/privatisation-is-already-killing-the-nhs>.